

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ár : egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

FIGYELMEZTETÉS.

A **Kis Vasárnapi Ujság** című képes hetilap féléves előfizetési ideje június hó végével lejárván, az előfizetések mielőbbi megújítása kéretik.

Előfizetési feltételek:

Évnyegyedre (juli—szept.) . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre (juli—dec.) . . . 3 „ — „

Az előfizetési pénzek vagy utalványok, a **Kis Vasárnapi Ujság** kiadó-hivatalához czimzendők. Pest, egyetem-utca 4. sz. alá.

A kiadó-hivatal.

Angyalka.

— Elbeszélés. (Vége.) —

Gyula nagyon jól viselte magát ápoló szülési házában, és az iskolában is, mert oda is járatták; mindenben segítette a jó embereket, s nagyon boldog lett volna, ha kedves kis hugoskája után nem búsulna annyira. Mindenütt segített a házban és udvarban, a mennyire gyenge erejétől kitelt, szolgálatkészsége és nyájassága már

rég megnyerte gyámtyja szívét, és ártatlan kedves csevegése nélkülözhetlenné vált gyámtyjának. A gyermek napfényként vonult be a gyermektelen házba, és Maris meg férje csak azon csodálkoztak, hogyan bírták addig kitartani oly magánosan.

Persze, hogy olyan jó, nyájas és szorgalmas gyereket nem lehet akármikor találni, s nem minden idegen gyermek hoz áldást a házba.

Most már legalább tudták, ki fogja egykor kis birtokukat örökölni, tudták, kiért dolgoznak, és ha Gyula mindig olyan jó fog maradni, akkor törvényesen rá ruháznak minden gyermeki jogot, s remélték, hogy öregségükre hű ápolójuk lesz.

Gyula minden héten a városba ment gyámtyjával, s mindig remélte, hogy valami hírt fog hallani Angyalka felől, — de mindig nehéz szívvvel indult vissza, mert semmi híret, semmi nyomát sem találták fel eddig.

Egyszer azonban, midőn már az ősz beállt, valami csodálatos dolog történt rajta. Répát és káposztát hozott be gyámtyjával a városba, s midőn a téren átmentek, pompás hintó robogott el mellettök, arany pa-

szomántos kocsis és inas ült a bakon, s ajtajára czifra czímer volt festve.

Gyula kíváncsian benézett a leeresztett ablakon, s ott állt egy gyönyörű gyermek, kék selyem köpenyben, fehér hattyúval prémezve, fehér tollas kalappal fején, melyet hosszú arany fürtök környeztek.

A tündérszerű jelenség villámként tünt el, de Gyula félig örömteljes, félig ijedt kiáltást tön, s a nehéz kosár daczára, melyet karján vitt, lélekszakadva futott a kocsi után.

Maris rémülten futott utána és kiabált, de ő nem hallott, nem látott semmit; csak futott, futott, és Maris pihegve utána.

Mi lelte azt a fiut? Először történt, hogy nem hallgatott szavára. Már rég elvesztette őt szemei elől, és csak úgy vaktában követte őt azon utczába, merre befordult vala.

Végre ott találta őt a sarkon állva, de nem hallott, nem látott semmit, mig karját meg nem ragadta. Egészen sápadt volt és szemei teli könnyel, a veríték csak úgy szakadt róla.

— Angyalkát láttam! — kiáltá, — abban a szép hintóban állt, kékselyem köpeny volt rajta. De nem érhettem utól, a hintó oly sebesen robogott előttem, elvesztettem szemeim elől s nem tudom merre ment!

Ezzel zokogásra fakadt a szegény gyerek.

— Lehetetlen! — kiáltá Maris, ki a csodálatos hír miatt megfélekedezett boszuságáról. — De te bizonyára csalódtál, az olyan kis leányok nagyon hasonlítanak egymáshoz, hogyan jutna Angyalka olyan drágas hintóba? — Te bizonynyal csalódtál.

— Nem, nem; mindenbizonynyal tudom, Anikó volt, ki ottbenn állt; egy előkelő urnő ült benne, azt is láttam, — állítá Gyula.

De mit használt az mind? A kocsi elrobogott, senki sem tudta: hová-merre. A város oly nagy, annyi gazdag uraság és szép hintó van benne, — ki tudná, melyiket látta a kis fiu?

De azért az öreg Martha mégis jelentést tett a rendőrségnél. Mennyire örvendett a jó öreg asszony, midőn Gyula elbeszélte, mit látott ő! Martha nem kétkedett benne, hogy Gyula csakugyan jól látott, s hálát adott Istennek, hogy Angyalka mégis jó kezekbe került.

Gyula ma nem örömet hagyá el a várost; mennyire szeretett volna fel- s alá járkálni az utczákon, hogy ismét találkozzék hugoetskájával. De most már legalább tudta, hogy Angyalka él, és pedig friss egészségben, s bizonyára jó dolga is van, — ez enyhíté kissé bánatát.

Azonban Martha semmit sem tudott meg a rendőrségtől; a városban senki sem fogadott, vagy talált olyan gyermeket, s azzal ismét vége volt minden kutatásnak.

Mi történt ezalatt Angyalkával?

Miután néhány hónapig örömben, fényben és gyönyörben élt vala, elkényeztetve, szeretetve, mint a legkedvesebb ölebecske, miután a szép grófnő legkedveltebb játékszere volt annyi ideig, — egyszerre ismét kiesett az aranyos mennyországból a durva, komor valóba; tán saját őrangyala lökte őt ki a gyönyörű álomból, lelkének üdvére.

Anikó megbetegedett; tán gyomrát is elrontották azzal a sok édességgel és nyálksággal, tán kissé megfázott épen akkor, midőn őt Gyula látta, mert a grófnő elvitte őt magával a fővárosba, elég az hozzá, — Anikó megbetegedett, s a pusztító járvány, mely a szomszédfalvakban uralkodott, utat talált a fényes uri lakba is.

Vége volt a szép, vidám életnek.

Angyalka halálosbetegesen feküdt egy kis szobában, távol az uraság fényes lakosztályától, mert gonosz, ragályos betegsége volt; a cselédeknek sem volt szabad a beteghez menniök; egy idegen ápolónőt fogadtak s az bánt a kis beteggel.

A grófnő ismerősei sajnálták őt, hogy olyan terhet vett magára csupa szájalomból, s ő maga is megbánta már elhamarkodását. Igaz, midőn a gyermek rendkívüli szépsége őt annyira elragadtatta, akkor nem gondolhatott arra, hogy a gyermek beteg is lehet, sőt épen oly szörnyű betegségbe essék, mint a milyen a himlő.

Azonban mindent elkövetett, hogy a gyermek a haláltól megmentessék. Jól megfizette az orvost, az ápolónőt, a gyógyszereket; csak ő maga nem volt képes beteg kedvencét meglátogatni; annyira félt a ragálytól.

Sőt parancsot adott ki, hogy városi lakását tartsák készen elfogadására, mert

inkább akará kastélyát elhagyni, mint sem magát a ragály veszélyének kitenni.

S egy napon mind elrobogtak az utihin-tók a kastély udvarából, csak a ház gond-noka, az öreg gazdasszony és egypár szol-gáló meg külső cseléd maradt a kastélyban; a többi cselédség mind elment az urnövel.

Angyalka mindezekről semmit sem tu-dott, szörnyű lázban feküdt eszmélet nél-kül, s lázas álmaiban látta holt anyját, Marthát és fivérét. Mindazokat látta és hal-lotta, kikről már majdnem megfeledkezett vala jóllétében.

Hét mult el hét után, a betegség dühe megtört, a gyermek életben maradt, s új eszméletre ébredt.

Ott feküdt csendesen, bágyadtan ágyacs-kájában, oly rosszul érezte magát, az unalom gyötörte. Tulajdonkép semmiben sem szen-vedett hiányt; jó ágya volt, rendesen kapta orvosságát és a betegnek való étkeket, — csak a szeretet hiányzott; de ez épen min-den. A fizetett emberek megtettek mindent, a mit pénzért tenniök kellett, de épen csak a szeretetet nem lehet pénzen venni.

Anya nem vigasztalta gyöngéden a tü-relmetlen gyermeket, anyaikez nem igazítá meg párnáját, anyai szelid szavak nem éde-sítették meg a keserü orvosságot; igen, épen csak a szeretet hiányzék a beteg gyer-meknek.

Kün most már régen tél volt s mély hó takará a kertet a magányos kastély körül.

A beteg gyermek tul volt minden veszé-lyen s lassankint visszanyerte erejét is. Az orvos már csak ritkán jött, végre egészen elmaradt, az ápolónőt is elküldték.

Anikó most eléggé el volt hagyva, mert az öreg gazdasszony nem sokat törődött vele; épen csak hogy enni-inni adott neki, mert urnője úgy parancsolta.

Anikó hosszú betegsége alatt majdnem mindent elfeledett, a mi azelőtt történt vala, és csak apránként emlékezett meg mindenről. Csodálkozáék, hogy minden oly csendes lett körülötte, hogy nem látott czifra társaságot, senki sem csókolja őt, senki sem enyeleg vele, a pompás termek be vannak zárva, s ő egy közönséges szobá-ban lakik a vén, mogorva gazdasszonynyal, s kün minden, minden fehér, csillogó lepel-lel van betakarva.

Sok gyermekies kérdéseire a gazdasz-szony igen rövid feleleteket adott, vagy épen rá mordult, hogy hallgasson, s játékszereket vetett neki oda, mit számára ott hagytak.

És a szomoru magányban hatalmasan felébredt a vágy Gyula, kedves játszótársa után, kit keresni ment, mielőtt a véletlen őt ide vetette. Arcza, hangja, egész képe, mely már félig elmosódott vala emlékezetében, ismét felmerült előtte élénken, elevenen.

Midőn Anikó egyszer, az ablaknál egy ócska széken térdelve, az udvarba lenézett, egyszerre vig csörgő-csengés üt meg fülét.

Mi volt az?

A kapu ki volt tárva, a hó elsöpörve a kastély előtt, — s egyszerre czifra lovak-tól sebesen ragadott szép szának röpültek be az udvarba, a csörgők csengtek, az osto-rok pattogtak; szép hölgyek, urak ültek bennök, gazdag, drága bundákba burkolva. A grófnő jött ki a városból ismerőseivel. Milyen zaj, milyen élénkség tölté el egy-szerre a puszta csendes udvart!

Szép hölgyek szálltak ki a szánakból, s mindnyájan bejöttek a házba. A háztartónő már régen elhagyta a szobát nagy kulcs-esomagával csörömpölve; sok vendég jött, és elég dolga volt az ebéd elrendezésével.

A gyermek azonnal megismerte jöltevője szép arcját, s annak látására sok kellemes emlék ébredt fel kis szívében. Sütemény és édes gyümölcs, szép játékszerek, édelgő, hizelgő nevek, melyekkel a jó tündér őt el-halmozta.

Anikó leugrott a székről, kiszaladt a szobából s egyenesen végig futott az uraság lakosztályába vezető folyosón.

Már messziről hallá a vidám enyelgést és nevetést, s hallá a grófnő ezüst hangját.

Tudta, melyik ajtó vezet a társalgó-terembe, s lábujjhegyre állt, hogy a kilin-cset elérje.

Meleg, kellemes illat áradt feléje, a mint belépett, szemei szinte kápráztak, a sok szép ruhára és ékszerre nézve.

Anikó bátran közeledett, hiszen sokat időzött ő itt a grófi vendégek közt; egye-nesen a legszebb hölgy felé tartott.

— Istenem, milyen rút kis teremtés! — kiáltott egyszerre egy hang.

A grófnő feltekintett s visszapattant,

midőn Anikót megpillantá, ki éppen örömmel feléje nyújtá kis karjait.

— Micsoda ez? — sikoltá eliszonyodva. — Istenem, milyen rút! — s ezzel visszautasítá a gyermek édelgését.

A gazdasszony, ki éppen valamiért a terembe lépett, megragadá Anikó karját, hirtelen oda rohanva.

— Hát ki engedte neked, hogy ide jöjj, ha nem hívnak, te rossz gyermek! — dorgálá őt. — Bizony, méltóságos asszony, a gyermek rosszul néz ki a betegség után, szép, sima arcának vége van.

— Valóban semmi nyoma sincs előbbi szépségének! — sohajtá a grófnő, — alig ismertem az Angyalkára.

Minden szem Angyalkára irányult, ki nem sokat értett abból, a mit fölöle beszélnék, hanem megijedt a grófnő megváltozott arczkifejezésétől, mely egykor oly nyájasan mosolygott feléje; kis karjait, melyeknek ölelését visszautasították, szomorun lefűgeszté.

— Oh beh kár azért a szép gyermekért! — sohajtott újra a grófnő. — Mert, — folytatá vendégeihez fordulva, — ez a kis leány, az én lelenczem, csodaszép volt; most ugyan alig hihető, a himlő összeszaggatta finom bőrét, s szőke fűrtjeit levágták betegségében. Milyen undorító, milyen csúnyán néznek ki ezen vörös foltok arcán és karjain.

És a szép grófnő eltakará szemeit fehér kezével, hogy ne lássa az eltorzított gyermeket.

— Vigye el azt a kis leányt, — mondá az urak egyike, — a grófnő tán rosszul van.

Anikó kivezettetett, s kün keményen megszidta őt a vén asszony, hogy mert ő hivatlanul a terembe menni az uraságok közé. S midőn a távoli szobába értek, még egy pár ütleget is kapott.

Miután a grófnő kegyének napja lement a szegény gyermek egén, e szerint a cselédek sem tartották szükségesnek vele kegyesen bánni.

— Sirhatsz itt eleget, nem hallja senki! — morgott a vén asszony; kiment, bezárta az ajtót, magára hagyva a zokogó gyermeket.

Odaát az átitillatozott, meleg teremben senki sem gondolt többé a szegény kis leány-

kára, kit a himlő annyira elcsufított. Ott ült egyedül, senkinek sem jutott eszébe neki vacsorát adni, vagy őt lefektetni, — álomba sirta magát kis zsámolyán.

Másnap reggel ismét zaj volt az udvaron és csörgő-csengés. Az uraságok visszatértek a városba. Angyalka, most már csakugyan nem Angyalka, kíváncsian nézett ki az ablakon. Mennyire szeretett volna ő is beülni olyan szép szánba, hogy vigan tova szálljon a többivel a csillogó fehér uton!

De hát miért is nem akarta őt a szép grófnő megcsókolni? És miért zárta őt be most az öreg asszony, hogy le se mehetett az udvarba közelebből megnézni azokat a szép, cifra lovakat?

A gyermek nem érthette meg a változást, mely vele történt, s még kevésbbé annak okát; de bensejében hatalmasan kiáltott egy hang — szeretet után. Mint a virág a napfény után, úgy vágyott kis szíve a szeretet után.

És újra felmerült előtte Gyula képe, s holt anyja félig elfeledett kedves, nyájas arca. — —

A grófnő értekezett vala a gazdasszonnal a gyermeket illetőleg. Magával nem vihette, mert körülötte nem lehetett, látása kellemetlen, lehangoló benyomást tett rá, egyelőre itt fog maradni, az öreg kulcsárné felügyelete alatt. Ha még egyszer gondosan utána járnak, talán mégis fel lehetne találni a kis leány családját, s annak visszaadni a gyermeket.

Ezzel — úgy hitte — eleget tett az árva gyermek iránti kötelemnek, s nemsokára kiröpültek a szának az udvarból, — s minden olyan pusztaság és csendes volt megint, mint azelőtt.

Bizony, szegény Anikó kiesett mennyországából, még pedig elég kemény, rögös földre. Szomorú idő következett most a szegény gyermek számára. Elhagyottan, felügyelet nélkül bujdosott ide s tova a nagy kastélyban, éppen csak hogy túrték és enni adtak neki, de senkitől sem hallott egy nyájas szót, s a kinek éppen utjába jött, az félrelökte őt.

És mindezen nyomoruság közepett ismét megnöttek szőke fűrtjei, s a rút vörös himlőhelyek mindinkább eltűntek.

Ugy vonult el a hosszú, szomoru tél, örömtelenül. De midőn a tavasz beállt, a kis leány lelke is újra kezdett örvideni, — örvidett a mosolygó égnek, az illatozó virágoknak, hallgatta a verebek csiripelését, melyek nagyfontosságú gyűléseket tartottak a hosszú téli idő után, s már előre készültek a megint bekövetkezendő jó napokra.

Egyszer berobogott egy csinos, zöldre festett kis kocsis, simaszőrű, jól ápolott pej ló által vontatva, melyet egy nyájas öreg ember hajtott. Anikó látta az ablakból, hogy a kocsis behajtott, az öreg ember az ispán ural beszélt, ki lakásából kijött s el is ment vele.

Egy földmives volt az a szomszéd faluból, ki oltványokat akart venni az uradalmi faiskolából.

A két férfi elment a kertbe, s a kis lónak addig gazdája fejébe akasztotta az abrakos tarisznyát.

Anikó ekkor lejött, körülnézegette a kocsit, mely nagyon tetszett neki, végre felmászott s vigan ugrált benne.

Ekkor vis-zajlott az ispány az idegen emberrel, midőn meglátta a gyermeket a kocsiban, felfogta a vesszőt, melyet kezében tartott s rá rivalgott:

— Nem takarodol ki onnét mindjárt!?

A gyermek megijedt s hamar le akart ugrani. De az idegen ember oda sietett és gyöngéden levette a kis alakot. Szemügyre vette a gyermeket s látta, hogy rosszul van ápolva, elhanyagolva.

— Az ön gyermeke ez? — kérde az ispántól.

— Dehogy! — felelé amaz, ama lelenez-gyermek az, kít a grófnő a mult őszszel az erdőben talált. Akkor nagyon szép volt, s a grófnő egész bolondja lett a kis porontynak, de miután himlős lett, nem szenvedhette többé. Ő a telet a városban tölti s a gyermeket itt hagyta. Igazság szerint mindnyájunknak utunkban van, és senki sem gondol vele.

Anikó ott állt, s nagyra meresztett szemekkel hallá ezen magyarázatot.

— Szegény gyermek, — mondá az idegen, a kis leány bozontos szőke fürtjeit simogatva. — Szeretnél egy kicsit beülni e

csinos kocsiba, gyermeke? — kérde tőle nyájasan.

— Oh, de mennyire szeretnék! — mondá a gyermek ama félénk, bizonytalan tekintettel felnézve, melyet az utolsó időben felvett, mióta mindig csak dorgáltak, szidták.

— Hát ha felrakjuk az oltványokat és bokrokat, majd ide ülsz mellém, s elviszlek egy darabon, ha az ispán ur megengedi.

— Szívesen! — kiáltá amaz; — én nem bánom; különben nekem semmi közöm sincs a gyermekhez, a kulcsárnőre van bizva.

— Akkor hát megkérdezzük azt, — mondá az idegen; — szeretnék neki valami örömet szerezni, — folytatá halkabban, az ispánhoz fordulva, — olyan búsnak és elhagyottnak látszik.

A kulcsárnő sem volt ellene, sőt azt mondá, nagyon örül, hogy megszabadulhat a gyermektől legalább egy kis időre.

— Ha ugy van, akkor elviszem őt egy egész napra magammal Szénásra. Tán haza sem találna, ha az uton letenném s visszaküldeném. Holnap vagy holnapután megint elhozom. Én nagyon szeretem a gyermekeket, és ez a kis leány — Isten tudja, szeretnék neki egy kis örömet szerezni.

— Jól van, — bólintott a vén asszony. — Holnap vagy holnapután, a mikor ráér.

Mennyire örült Anikó a kocsizásnak! Ott állt, míg a fácskákat felrakták, s midőn azzal készen voltak, oly örömmel foglalt helyet az idegen ember mellett a keskeny ülésen.

Az ostor egyet csattant, s a kis pej sebes ügetéssel vitte a könnyűkocsit ki az udvarból a tavaszi tájon keresztül.

A kis leány és az ősz férfiú nagyon hamar jó ismerősök lettek; Anikó egészen levetkőzte azt a félénk, elvadult modort, melyet az utolsó szomoru időben felvett volt. Az egyszerű öreg ember, ki mellette ült, eltalálta az igazi hangot, mely a szivhez szól, s felzárta a megfélemlített gyermeki kedélyt.

És minél többet csevegett a kis leány s mindent össze-vissza zavarva, egyetmást elbeszélt kicsiny életéből, a mint épen eszébe jutott, az öreg ember mindig figyelmesebben hallgatott, s aztán ő is, mint előbb őt

a gyermek — kérdésekkel ostromlá azt, s arczán egész különös kifejezést nyert.

— Lehetséges-e az? — Valóban úgy lenne? — gondoló magában, s gyorsabb lépésre indítá a pejlovat.

— Nézd, ott van a mi falunk, s amott a sok gyümölcsfa közepett áll az én házam! — mondá egyszerre Anikó felé fordulva, s egy nyájas, a közeli völgyben terülő falura mutatva.

A gyermek figyelmesen odanézett. A lenyugvó nap épen arczára sütött, s gyöngéd pirt lehelt a finom, halvány orcákra, melyekről már majdnem egészen eltűntek a betegség nyomai.

— Hallod-e, Anikó, — mondá a férfit, arczát szemlélve, — mielőtt az a csunya betegség jött, nem neveztek téged „Angyalkának”? te épen úgy nézesz ki.

A kis leány gondolkodék; ő ezen kedves elnevezést, melyet egykor édes anyjától kapott volt, majd egészen elfeledte, mióta nem hallotta többé; végre fejével bólintott:

— Igen, úgy neveztek engem; a grófnő, és Gyula, meg édes anyám, — mondá.

Ekkor befordult a kis kocszi az utczába, s nemsokára berobogott a kis udvarba, mely egy gyümölcsfa-liget közepett volt elrejtve.

A virágrügyek, melyek oly sűrűn födtek a galyakat, még nem pattantották szét barna hüvelyöket, csak itt-ott fehérlett egy türelmetlen kinyílt virág, mint egy csillag. A férfi szeretetteljes, szinte atyai pillantást vetett a fákra, mind az ő nevelése volt, mert a gyümölcstenyésztés legkedvesebb munkája volt, s egyszersmind fő-keresete.

Ekkor egy fiu jött a fák alatt, vigan futva, a közeli burgonyaföldön ültetéssel volt elfoglalva, s még egy maradékot hozott is kék, feltüzött kötényében.

Üde, ifju arca sugárzott az egészségtől és vidámságtól.

— Jó estét, apám! — kiálta már mesziről, — szorgalmasok voltunk, édes anyám meg én, s majd az egész darabbal készen vagyunk.

— Derék gyerek vagy fiam! — mosolygott feléje az öreg s nagyot csattant ostorával. Ugy ült az ülésen, hogy széles hátával egészen eltakarta a piczi, mellette ülő te-

remtést, midőn a fiu felé fordult. — Hanem én is hoztam neked valamit, Gyula, — folytatá kissé remegő hangon, — egy kis vendéget. — Ezzel oda nyujtá az ostort a fiunak, leugrott a kocsiról s leemelte Anikót is.

A gyermekek rémülten néztek egymásra; Gyula elsápadt s aztán szivreható örömkialtást tőn: „Angyalka!” — — Ezen meglepetés, ezen öröm majdnem sok volt a két gyermek számára — oly hosszú, fájdalmas elválás után.

Midőn Maris odajött, látni akarván a fácskakat, Gyula a földön térdelt s átölelve tartá a kis leányt; nevetett és sirt, s mindent össze-vissza badart.

— Mi történik itt? Hát kit hoztál te nekünk a házba, öregem?

— Oh Istenem, — mondá a férj meghatottan. — Nézd csak anyjukom, milyen boldogok ezek a gyermekek. És pedig csak a véletlen akarta, hogy magammal hoztam a kis leányt, mert nagyon szeretett volna uj, zöld kocsinkban kocsizni, s mert olyan szenvedőnek és elhanyagoltnak látszék. S a mint az úton csevegni kezdett, eszembe jutott, hátha ezen elveszett gyermek nem más, mint Angyalka, kiért a mi Gyulánk már annyira búsult. És csakugyan úgy van, nézd csak azt az örömet!

A jó asszony nem is kérdezett tovább, gyöngéden félretolta Gyulát s karjára vette a kis leányt, megcsókolta s kisimitotta a haját homlokából.

— Bár csak Martha tudná, hogy egyszer már nyugta lenne. Miért szöktél el, és hová jutottál, te kis csavargó?

Anikó vizsga szemmel nézte a nőt, s egyszerre visszaemlékezett arczára és hangjára.

— Lásd, Gyula, mégis csak igazam volt nekem akkor. Ez a szegény gyermek bizony nem úgy néz ki, mintha selyem ruhában és uri hintóban járt volna. Nézd csak, milyen rongyos, piszkos a ruhácskája.

— De mégis ő lehetett, — szóla az öreg, — mert azt mondják, hogy a grófnő egész bolondja volt a kis leánynak, mielőtt himlős lett. Azután meg nem szenvedhette a kis Angyalkát, azért hanyagolták el annyira.

— Azt majd elbeszéled nekünk körülmenyesen, apjukom, a vacsoránál, most

csak fogd ki a pejkót, Gyula, s végezd el dolgaidat, aztán vacsorálunk.

Midőn már minden rendben volt, s az öregek a gyermekekkel együtt a kedélyes szobácskában ültek a vacsoránál, az apa és Anikó felváltva beszélék el élményeiket, s az egyszerű falusi emberek szánalmas pillantást váltottak, midőn a kis leány elmondta, hogy az előkelő hölgy szeretete — betegsége után utálattá vált.

— És most hát mi lesz vele? — kérdék egymást.

Igen, ez olyan kérdés volt, mely hideg jégeseppként esett Gyula boldog szívére.

— Magammal hoztam őt egy napra, — mondá az öreg; — holnap hát játszszatok együtt egésznap. Nézd csak anyjukom, Gyula egészen megváltozott, bizony tán felényire sem szeret minket úgy, mint kis hugát. De hát ki hozta őt el neked? Még csak meg sem köszönte a kópé.

Igazán volt az öregnek. Gyulának még nem volt ideje az atyusnak megköszönni, nagy örömeiben. De hiszen sugárzó arca, a szeretetteljes szemek, melyek Angyalkán nyugodtak, — csupa mély hála volt.

Boldog napra ébredtek fel a testvérek, miután ismét egy földél alatt töltötték az éjt, Anikó mindig kezénél fogta Gyulát, mintha az elválás hosszú ideje eltűnt volna emlékükből.

Valóságos ünnep volt az a gyermekek számára. Az öregek csendes örömmel nézték őket és sokat beszélgettek, gondolkodtak, számoltak együtt.

— Bizony, az nem tréfa, jól meg kell azt gondolni, de — mondá az atyus.

— De, — esék szavába Maris néni, — jót teszünk vele. Nem volt-e igazán Isten áldása rajtunk, mióta a fiut házunkhoz vettük? És ha a kis leányt megint elviszed, akkor vidd el inkább a fiut is, mert én nem tudnám aztán hallgatni jajgatását. Tartsa meg hát a grófnő mind a kettőt.

— Hogy a fiu is úgy tönkre silányuljon, ugy-e? — Márton gazda türelmetlenül rántott egyet süvegén.

Bizony nem csekély dolog az egy gyermeket felfogadni, — hát még kettőt, szegény ember létére, az csakugyan nem tréfa.

— Kedves kis bolond ő, bizony, — folytató Maris néni, — különösen mióta felvi-

dult. Csak legyen az én kezem alatt egypár hétig, majd meglátod, milyen piros orcái lesznek. S a mi a himlőhelyet illeti, az alig észrevehető. Mi mindent képzelnek maguknak azok a gazdag emberek! Mintha egy gyermeket jobban lehetne szeretni a himlő előtt vagy után!

Másnap reggel Márton gazda így szólt Gyulához:

— Hallod te, Gyula, ma még kedvedre játszhatol Angyalkával. Én bemegyek a városba s megkérdezem a grófnőtől: itt maradhat-e még egy napig? Jól van-e ugy? — S ezzel mosolyogva kacintott feleségére.

Gyula nem szólt, nem tudta, örvendjen e vagy sirjon, ha a holnaputáni elválásra gondolt. Hanem — mint a gyermekek szokása — jobbnak látta inkább örülni, s nem-sokára ismét ott játszottak, nevettek, ujjongtak a fák alatt.

És az öreg elindult a városba, egyszerű jó szive már tul volt minden habozáson. Attól nem tartott, hogy a grófnő bele nem egyezik, azok után, a miket az ispánytól hallott.

Estefelé megint visszatért, de nem egyedül, Martha néni is eljött vele; látni akarta Angyalkát, ki miatt annyit búsult vala.

— Hát Angyalka elmén holnap? — kérdé Gyula az öregtől, miután letette a botot és kalapot.

S az aggályt világosan lehetett olvasni nyílt arczáról.

— Nem, holnap még nem, — találd ki hát, Gyula, mikor?

— Hát — hát — holnapután.

— Elég már! Ne gyötörd azt a gyermeket, apjukom. Ne félj Gyula, ő nem fog elmenni. Itt fog maradni és nem megy el tőlünk soha többé. Mind a ketten ami kedves gyermekeink lesztek. Meg vagy elégedve, bodrifejű?

És a jó asszony szívére ölelte s megeskolkolta a két gyermeket örömkönyek közt.

— Áldjon meg titeket az ég örömmel és boldogsággal! — mondá az öreg Martha, ki most már nyugodtan gondolhatott a holt anyára.

— Amen, legyen meg Isten akarata! — szóla Márton gazda, s áldólag tette kezét Gyula barna és Angyalka szőke fejére.

Ékes-Peti és Pipi-Hanzi.

— Mese. —

(Vége.)

Pipi-Hanzi ugyancsak fülelt, s leginkább mindjárt ott maradt volna, de szülőire gondolt, s másnap reggel, miután mindenről körülményesen tudomást vett s kipihente magát, ismét visszafelé indult, megígérvén a bányászoknak, hogy jövő tavasszal mindenbizonynyal vissza fog jönni.

Három napig ment-mendegélt, a mig hazaért, atyja épen az ablaknál állt s gondoló magában: „Már hét napja, hogy elment — csak nem . . .“ ekkor épen megpillantá kedves fiát, a mint a ház felé koczogott; hamar fogta a mogyorópálczát s fenyegető pofát vágott. Ékes-Peti pedig mosolygott, édes anyja megijedt. De midőn Pipi-Hanzi közelebb jött, s atyja látta, milyen fáradt és sovány, megint csak eltette a pálczát, és csak így mordult rá: „Hol voltál te csavargó?“ —

Pipi-Hanzi hiven elbeszélte mindent, a mit látott és hallott, s midőn a kincs-tartalmu hegyről szólt, atyja nagy szemeket meresztett, homlokát dörgölte s álma jutott eszébe; ő nem bánja, ha fia oda akar menni, — mondá, és Ékes-Peti kiáltá: „Én majd elvezetem a kis Pipi-Hanzit oda a hegyig, én is bányász leszek!“ — s hamar zsebeibe nyult, — hol még nem volt sem aranygomolyka, sem gyémánt-szemek, — vajjon nem lyukasak-e.

Midőn a madár tavasszal megint visszajött a meleg tartományból, a két fivér összeszedte magát, nyakukba akasztották a jól megrakott tarisznyákat, vállukra vetettek csákányt, ásót, s utnak indultak a madár után.

Az első nap estéjén, midőn csipkebokrok közt haladtak, Ékes-Peti egyre sikoltott: „Jaj nekem, jaj nekem! Nadrágom össze van szaggatva a bőrig; én visszafordulok!“ — de még sem tette, mert már sötét volt, s másnap este, midőn mocsáron kellett átgázolniok, kiáltá: „Ázom-fázom, én visszafordulok!“ — de még sem tette, mert már sötét volt, s harmadnap, midőn a hegy lábához értek, jajgatott: „Oh Istenem! én haza vágyom, jer vissza velem, Pipi-Hanzi!“ — de Hanzi nem tevé azt, és Ékes-Peti szintén

nem ment vissza, mert már éjjel volt, koromfekete sötét éjjel.

Miután jól kipihenték magukat, másnap körüljárták a hegyet, helyet keresve, hol ásni kezdjenek; Pipi-Hanzi nagyon hamar talált helyet, mert ott vágta be a kapát, a hová madara csőrével koppintott. Hanem Peti nem lelt neki való helyet, mert a föld sehol sem volt olyan puha, mint a sajt.

Az első három év nagyon gyorsan elmult, Pipi-Hanzi mindig egyenesen a hegy középeinek tartott; s minél keményebb lett a kő, annál szorgalmasabban dolgozott, s így derekasan haladt is, de minél mélyebbre jutott, annál sötétebb lett, annál több tüzes varangy mászott körülötte, rajta, úgy hogy néha egészen betakarták testét. Az nagyon undorító és kellemetlen volt nemde? — Brrrr — bizony bárki verte-ütötte volna őket. De Pipi-Hanzinak nem volt ideje velök bajlódni, s miután nem bántották, ő sem bántotta őket, hagyta őket mászkálni, a mint akartak, annál is inkább, miután világítottak neki. Végre ama bizonyos lyukhoz ért, melybe az összegyűjtött ezüst-gomolykákat dobnia kellett, hogy a vizet emeljék, mely csákányát keményen és élesen tartandja; de lám! A viz nem emelkedett — nem volt elegendő ezüstje, gyakran kellett bátyjának segítnie, kinek nagyon szorgalmas gyomra és lomha kezei voltak, s ki a három év alatt száz helyen is kezdett ásni, de mindig abba-hagyta, ha a föld keményebb lett, s nem keresett annyit, a mennyit megevett.

Pipi-Hanzi majdnem kétségbeesett, midőn a viz sehogy sem akart jönni; épen haját akarta tépni, midőn látta, hogy a tüzes varangyok mind oda ugrálnak a lyukhoz, s ki tudja honnan-honnan nem, egyre hordtak bele ezüst-gomolykákat, úgy hogy nemsokára felbuggyant a viz.

A következő vasárnap elbeszélte fivérének és a többi bányásznak, mennyire ment már, s hogy az összegyűjtött ezüst-gomolykákat a lyukba — — —

— Bedobta! — kiáltának fel mindnyájan. — Oh milyen ostoba! — Ékes-Peti magánkívül volt és ismétlé: „Oh milyen ostoba, ostoba, ostoba!“ —

— Azzal a sokezüsttel, a mit te gyűjtöttél, urasan élhettél volna halálod napjáig, — szóla egy másik.

— Ki tudja, — mondá ismét Peti, — élsz-e még mához egy évre! — s megint nevetett egy másik, mondván:

— Hát láttál te már olyat, ki a kincsig eljutott volna? Senki sem látta soha azt a

Hanzi mosolygott s egy maroknyi arany-gomolykát mutatott nekik, melyeket már azóta lelt, a mint tovább ásott. Ekkor valamennyi hosszú pofát vágott, és Ékes-Peti a leghosszabbat, — aztán levették fővegei-

Feeskefészek-szedés Jávában. (Lásd szövegét a 414. lapon.)

kincset, sem elődjünk, sem mi közülünk ; tán száz esztendőben egyszer ér valakit az a nagy szerencse, és te löcslábu, czérnagyaku Pipi-Hanzi, te akarod azt elnyerni?

ket, s ezentul nem nevezték őt Pipi-Hanzi-nak, hanem Jánosnak.

De Ékes-Petinek e pillanattól fogva egészen elment a kedve a dologtól. — Minek

eröltessem meg magam; — hiszen Hanzi többet keres egy nap, mint én egy hónap alatt.

A tüzes varangyok, melyek eddig Hanzit meglátogatták, most már nem jöttek, hanem jöttek más, még sokkal borzasztóbb vendégek: jöttek tüzes kigyók, melyek úgy néztek ki, mint az izzó sodrony; azok lábaira, derekára, karjaira, nyakára tekergőztek — brrrr! akkor bizony akárki kibújt volna bőréből. De Hanzinak nem volt arra ideje, dolgoznia kellett, s minthogy nem bántottak, kivéve azt, hogy kissé fojtogatták s világítottak neki, azért nem kergette őket, csak hagyta, hadd tegyenek, a mit akarnak, s midőn a három év letelt, a második lyukhoz ért, de nem volt elég aranya a viznek emelésére, és midőn megint nem csak haját, de fejét is le akará tépni kétségbeesésében, akkor látta a tüzes kigyókat, a mint valamennyien fejeiket a lyukba dugták s nyálukat befecskendezték, s egyszerre felbugygyant a viz és ki is folyt a kutból.

A következő vasárnap ismét elbeszélte társainak, mennyire ment, s hogy a második kutat is meglelte s az arany-gomolykát — — —

— Beledobta! — esék szavába az egész gyülekezet, — kinevették, kigunyolták őt, és Ékes Peti reszketett mérgében, s olyat csapott az asztalra öklével, hogy a poharak csak úgy csörömpöltek.

Pipi-Hanzi nyugodt maradt minden gúnyolódás és kinevetés mellett, mosolygott, s mutatta nekik a gyémántokat, melyeket talált, a mint tovább ásott. Ekkor megint valamennyien eltátották szájukat, legjobban pedig Ékes-Peti, — annyira, de annyira — no, a mennyire nem lehet. Aztán megint kalapot emeltek előtte s ezentúl nem nevezték Jánosnak, hanem János urnak.

A tüzes kigyók ezentúl nem követték őt, épen úgy elmaradtak azok is, mint előbb a varangyok; de jött helyettök más, mi sokkal roszabb volt a kigyóknál és varangyoknál összevéve: esodálatos, undok alaku tekenősbékák mászkáltak folytonosan lábai alatt, úgy hogy sohasem léphetett a talajra, mindig csak tekenősbékára, egyikről a másikra, hogy ott maradhasson, a hol dolgozott. De az még nem volt elég, a tetőzetről hosszulábu, nagyhasu pókok ereszkedtek le

s körülfonták, hálóztaék fejét, úgy hogy alig látott, — és később, midőn a szikla átlátzóbb lett, s az üreg úgy sugárzott mint a napfény, millió meg millió moly-lepe zugta körül fejét, s bizonyára leették volna a ruhát testéről, de a kigyók benyálazták azokat, s a moly nem férhetett hozzá, tán még haját is leeszik fejeről s betódultak volna orrán, száján, fülén, szemén, s tisztára kiettek volna őt belül, de a pókok behálóztaék fejét s így nem férhettek hozzá, hanem megakadtak a hálóban. És a teknősbékák rémesen zörögtek teknőikkel, a moly-lepék zúgtak fülei körül, — bizony ott bárki megbolondult s ott hagyta volna a munkát és kincset, — de arra Pipi-Hanzinak nem volt ideje, dolgoznia kellett, s miután annyi mindenféle féreg ellen nem tehetett semmit, — tehát csak türt.

Valahára letelt az utolsó három év is, majdnem egészen, előtte a kő mindig átlátzóbb, világosabb lett, olyan volt, mint az üveg, — tiszta gyémánt. Az nehéz munka volt, mindjárt az első vágásnál csákánya eltompult, s midőn visszapattant, szoroson mellette tátongott a harmadik kút, melybe azonnal beledobta a gyűjtött gyémántokat. De megint kevés volt, a csákány nem lett nedves, bármennyire lenyujtotta is, s tompa maradt. A csúszó-mászókra most nem számíthatott, mert a teknősbékákon taposnia kellett, akarva nem-akarva, a pókokat mindig háborgatta munkájokban, mert egy pillanatig sem állhatott csendesen a mozgó talajon, a molyoktól meg épen nem várhatott semmit, — de a mint körülnézett, nem volt ott sem teknősbéka, sem pók, sem moly.

Pipi-Hanzi ezen nagyon megijedt, mert titokban mégis remélt azokban a rút férgekben. Kétségbeesetten szaladt ki a szabadba s madarát hította: „Pipi! Pipi!“ — A madár azonnal ott termett s visszaszólt: „Itt! itt! jőjj, jőjj!“ — eze egy nagy kökénybokorra szállt, a kövér bogyókat csipkedte s egyre szólt: „Vidd! vidd!“ — Pipi-Hanzi azonnal tele szedte zsebeit, süvegét, s visszaszaladt a kuthoz, hanem nem tudta, mit csináljon a kökénynyel. Ekkor eszébe jutott, hátha ezen bogyók leve jó hatással lenne az ő csákányára, gyorsan kinyomta hát a levet s bele csepegtette a kútba, lám a viz egyszerre

felbugygyant, forrt és zúgott, hogy szinte kifutott.

Hanzi belemártotta a csákányt, s aztán rajta! úgy vágta azt a gyémántkövet, hogy jobbra-balra ugráltak a darabok, mint a fehér kandli-czukur.

Nemsokára észrevette a gyémánt csengéséről és az átható fényről, hogy már csak vékony falat kell keresztül vágnia, s mint-hogy a következő nap vasárnap volt, jó kedvvel ment ki a többihez s hiven elbeszéltek nekik mindent, s most már senkinek sem jutott eszébe őt kigúnyolni, mindnyájan földig meghajoltak előtte s tekintetes János urnak nevezték, és Ékes-Peti kezeit dörzsölé, s magasra emelt orral mondá: „Én János ur fivére vagyok!” —

Hétfőn korán reggel Pipi-Hanzi már a munkába ment; Ékes-Peti felkelt s utána sompolygott. Midőn Hanzi már majdnem az üreg végéhez ért, erős sikoltást hallott, megfordult, s ott látta fivérét a földön feködni s jajgatni:

— Jaj nekem, vak vagyok, egészen vak!

— Hát ha a szemedet behunyod, akkor bizonyára nem látsz, — felelé Pipi-Hanzi.

— De nem nyithatom ki szemeimet, — jajgatott Peti.

— Akkor fordulj meg, s menj vissza.

— Oh, — sópánkodék amaz, — de én szeretnék veled menni, segítenék neked a kincset vinni, te bizonyára nem fogod elbirni magad, megsértheted magad, eltörheted a lábad s örökre ott maradsz. Veled kell mennem!

De Pipi-Hanzi azt mondá neki, hogy semmi szüksége sincs rá, és midőn Ékes-Peti ellenkezett vele, azt mondá neki, hogy az ember csak azon világosságot képes kiállni, melyhez ő maga keresztülásta magát, ekkor Peti elhallgatott, fülét vakarta s visszahomolygott a szabadba.

Pipi-Hanzi ezután tovább ásott, míg csákánya izzó lett; ekkor áttörte az utolsó falat s belépett a szabad, világos térre. Először, természetesen, — először is a kincsre gondolt; körülnézett s előre tapogatózott, mint a legsűrűbb sötétségben, mert a nagy világosságtól nem látott semmit, minden csak fény, világosság volt, alul, felül, előtte, mögötte, s önmagát is alig látta, mert őt is átvilágította a végtelen fény. De miután mesz-

szire bement, tán a világos tér közepéig, egy követ látott, az még fényesebb és fehérebb volt a többi világosságnál; soká szemlélte azt, — fehér volt, fehér mint a legtisztább napfény; próbálta felemelni óriási erejével, de hiába, a kö nem mozdult. Végre mégis elfáradt a fáradhatlan is tulságos megerőltetésében, s lefeküdt a gyémánttalajra, a köre helyezve fejét. Soká, soká feküdt így, a végtelen világosságba nézve, és — csodálatos — a világosságon át mindig jobban és jobban látta először a hegy belsejét és a benne fáradozó bányászokat, aztán kívül az egész tájat mindennel, a mi rajta, fölötte és alatta volt, s mindig tovább és tovább, és végre átlátta az egész végtelen világot és minden, minden világos lett előtte, s bensejét végtelen öröm érzete rezgő át, s kellemes hangok, kecses képek édes álomba ringatták őt. — — — —

Midőn Pipi-Hanzi felébredt, oly vidámnak és erősnek érzé magát, mint még soha sem; felugrott, meghajtá magát a sugárzó kö előtt, homlokával még egyszer érinté azt, s aztán visszament azon az aknán, melyet ő egyedül ásott vala, ki a szabadba — és az akna szörnyü robajjal összeroskadt utána.

Az emberek, kik a hegyben és kün meghallották a szörnyü dörgést, ijedten összeszaladtak s oda siettek azon aknához, mely Hanzi műve volt; mert ott állt Ékes-Peti és ordított, mintha nyársra huznák, ő azóta mindig szemmel tartotta a bejárást, mióta Hanzi bement, s most már kilenczedik napja, és ő még sem jött vissza.

Mindnyájan azt hitték, hogy Pipi-Hanzi elveszett, el van temetve a föld alatt. Peti magánkívül volt, haját tépte, s egyre kiabált:

— Tudtam én, hogy ez lesz a vége; oh, ha az az ostoba Hanzi legalább a gyémántokat itt künn hagyta volna!

Még mindig tartott a robaj és dörgés — s most egészen közel borzasztó robbanás történt, úgy hogy mindnyájan ijedten össze-rezzentek s az aknára néztek; ekkor kilépett Pipi-Hanzi az aknából.

Mindnyájan, még Ékes-Peti is félénken hátráltak, azt hitték, hogy szellemet látnak; Pipi-Hanzi magasabb és szebb volt, mint azelőtt, lábai egyenesek, s arcza, egész alakja úgy világított, mint egy angyalé.

Pipi-Hanzi, ki utjában sok port nyelt, most nagyot prüszentett, s midőn azt a többiek hallották, ismét visszanyerték bátorságukat, közelebb jöttek és Peti azonnal sürgetőleg kérdé:

— Hol van a kincs? Csak elhoztad a kincset? — A kincs csak nem — — és aggódva nézett az akna bejárására, mely épen végképen összeomlott.

— Minden nálam van! — kiáltá Pipi-Hanzi derülten, s midőn Peti minden zsebét kikutatta és semmit sem talált, és aztán megint rá mereszté szeméit, amaz ismétlé: — Soh' se aggódjál, minden nálam van; — s midőn most a többiek is kérdésekkel ostromolták, kiáltá:

— Ha azt meg tudjátok nekem mondani, miből kell azon kincsnek állnia, melynek megnyeréseért az ember ezüstöt, aranyat és gyémántokat eldobál: akkor megnevezem azt a kincset s megmondom nektek, hol tartom azt.

De azt egyik sem tudta neki megmondani, s a ki tudni akarja, gondolkodják rajta. — Pipi-Hanzi titkát magával vitte a sirba.

Hanzi másnap összeszedte csekély holmiját s utnak indult madarával, mely őt most már nem hagyá el soha, még őszszel sem, s hazafelé vándorolt szülőihez.

Ékes-Peti a hegy mellett maradt; üres zsebbel nem akart haza menni, mint Pipi-Hanzi; annyit dolgozott, a mennyi épen kellett, hogy napról-napra megélhessen, megnősült és sok gyermeknek apja lett.

Pipi-Hanzi szüléit nagy bajban találta, a fakereskedés rosszul ment, atyja mindenét elvesztette, csak azon reményt nem, hogy fiai majd hazajönnek gazdagon, kincsekkel megrakodva. Mennyire megijedt, midőn Pipi-Hanziját oly szegényen látta a szobába lépni. De Hanzit e szavakkal vigasztalta őt:

— Pénz, az a legcsekélyebb, a mit én teremthetek —

És mindjárt kihirdettette a városban: a kinek szüksége van jó tanácsra az jöjjön el hozzá, s kevés idő múlva alig volt a városban és a vidéken olyan ember, kit az ő tanácsa ki ne segített volna valami bajból, és távol-közel nagy hire volt a tanácsadó Jánosnak.

Hogy aztán annyi pénze is volt mint a pelyva, azt képzelhetitek magatoknak.

Jutalomképiünk.

Az amerikai vadlovak.

Az amerikai vadlovak ama lovaknak utódai, melyeket Cortez Ferdinand — Mexiko felfedezője — hozott magával. Az újvilágban nem létezett ló, azért is rémültek el annyira ezen rettenetes állatoktól a szegény bennszülöttek, kikkel a vérengző parancsnok iszonyu kegyetlenséggel bánt, — s látván, hogy szájokban fémből való zablát tartanak, azt hitték a szegény együgyü indiánok, hogy ezen állatok azzal élnek, s igyekeztek nekik minél több aranyat hozni, remélvén, hogy így kiengesztelik a kegyetlen zsarnokokat.

Bebizonyított tény, hogy a mostani, a pusztákon, prairieken nagy falkákban végig száguldó musztangok, vagy vadlovak ama behozott lovaktól származnak, s nem bennszülöttei az új-mexikói, a Misziszipi folyó melletti és mexikói tartományoknak.

Midőn az elfáradt vándorcsoport, mely marhát, lovat s gyakran mállhakat is szállít valamely város, vagy kikötő felé, — az ut fáradalmait kipihenendő, a beláthatlan pusztaságon tanyát üt: egyszerre, midőn legjobban esnék a nyugvás, távoli mennydörgés-szerű robaj hallatszik. Tüstént talpon van mindenki, mert tudják, hogy ez egy vadul száguldó musztang-falka, s első teendőjük a szabadon legelő csordát a szekerek által képezett kerítésbe terelni, az öszvéreket erősebben megkötni, a nyergeslovak féléit pedig megvizsgálni.

Jaj annak, ki ezen elővigyázati intézkedéseket elmulasztotta, s egy musztang-csoport mennydörgésszerű zajjal elrobog tanyája mellett, — lovai, öszvérei és marhái is, ellenállhatlan ösztönből, ezérnaszálakként elszaggatják köteleiket, hozzá csatlakoznak a vad csordához, és néhány percz múlva az egész csapat mindenestől eltűnt a láthatárról. Rémülten néz a vándor eltűnt vagyona után; szarvasmarhát másnap, messze szét-szórva a pusztán, ismét feltalálja ugyan, de lovai és öszvérei elmentek vad társaikkal, s igen ritkán sikerül azokat ismét hatalmába keríteni.

Karavánunk, — így ír egy utazó e tárgyról, — mely tizennégy, nyolczas öszvérfogatu szekérből s hetven katoná, munkás,

szolga és tudományos utazóból állt, a Kanadian folyam mellől felkerekedve, vígan haladt a harmatos prairien, nem gondolva sem a juliusi hőséggel, sem a komanche-rablókkal, sem a musztang-falkákkal. Mi lovasok a vándorcsoport élén haladtunk, s hires indián-vezetőnkkel, Si-ki-to-ma-ker-rel (fekete hód) beszélgettünk, ki kalandos vadászéletéből sok érdekes részletet tudott elbeszélni. Si-ki-to-ma-ker, bő nyelvismerete és kitünő ügyességénél fogva, mint a legjobb vezető egész Észak-Amerikában, a fehér utazók előtt nagy becsben és tiszteletben állt.

Beszélgetés közben az indián egyszerre magasra felemelkedék a nyeregben, s mereven nézett a távolba. Szemeiben szokatlan tűz lobogott, melle szinte pihegett, s mi feszült figyelemmel vizsgáltuk arcát, abból akarván kiolvasni feltűnő magaviseletének okát.

— Valamit akarok nektek elbeszélni, a mit ti nem hisztek, bár korántsem hazugság. — Ekként töré meg a csendet a „fekete hód“, lova lépteit mérsékelve. — Látjátok amott azt a porfelleget, mely a Kanadian felé húzódik?

— Természetesen látjuk ama forgószelet, — volt válaszuk — mely a földmélye dést vette utjául.

— Valóban, forgószeletnek látszik, viszonza Si-ki-to-ma-ker — azonban mégsem forgószelet, hanem porral vegyült fű.

Figyelmesebben oda néztünk, de a körülbelül egy angol mértföldnyi távolságban nem tudtunk egyebet kivenni, mint a fentről jövő porfelleget.

— Musztangok azok, folytatá az indián, bivalyok nem futnak oly sebesen.

És alig hogy szavait bevégezte, egy szürke ló tünt fel szemeink előtt, melyet mintegy tiz-tizenkét fekete és pej társa követett hosszú sorban.

— Jó lesz öszvéreitekről gondoskodni, kezdé újra a „fekete hód“. — Könnyen megeshetik, hogy a szürke erre veszi útját, s öszvéreitekből néhány hozzá csatlakozik.

A kocsik azonnal megállítottak, s a szükséges intézkedések megtételére. A szürke musztangot sűrű tömegben követte az egész csorda prüszkölve, nyerítve s magasan lengő farkkal, lobogó sörénnyel. A

hátsó lovak tolni látszottak az elsőket; a vezér mén egy által sem engedé magát megelőztetni; a kevély ügetés mindinkább vad száguldássá változék, s a csorda mennydörgő robajjal közeledett mind jobban karavánunkhoz.

Paripáink remegtek alattunk, kitágult orrlukaikon forró párát horkoltak, s csak nagy erőfeszítéssel sikerült megakadályoznunk, hogy a vad lovakhoz ne csatlakozzanak. Egyik kocsit az öszvérek, daczára, hogy meg voltak kötve, elragadták, s dühös futással rohantak a mindinkább közeledő musztang-csorda felé.

Néhány lovas utána vágatott ugyan a szökevényeknek, s a hidegvérű kocsis megtartá magát a nyerges öszvéren; de mit tehetett az emberi erő az elvadult állatok dühe ellen! A kocsit, a rajta levő legbecesebb csillagászati eszközökkel együtt már elveszettnek tartók, mert csak igen csekély köz választá már el a musztang-csordától, midőn ez futása irányát hirtelen megváltoztatta, s előttünk elrobogva, a folyamvölgyben levő kis erdőnek tartott.

E pillanat nagyszerű látványt nyújtott. Elül a vezérmén nyilsebesen repült el szemünk előtt, utána a legtapasztaltabbak hosszú sorban jöttek, pontosan a vezér nyomát taposva, s csak aztán következett a főcsorda, mely több száz lóból állt. De a jelenet kellemes benyomását nem kevéssé gyengíté azon gondolat, hogy legbecesebb és legnélkülözhetlenebb eszközeink veszélyben forognak, s talán a legjobb esetben is csak összetörve, zuzva juthatunk ismét birtokukba.

— Remélem, megszabadíthatjuk a kocsit, — szólt most a „fekete hód“, mihelyt a szürke úgy 150 lépésnyire elhaladt előttünk.

— És e szavakat kimondva már is a földön állt, s arcához fektetett puskájával követte a deli állat mozdulatait. A következő pillanatban megdőrdült a puska, s a szürke életlenül fordult fel a fűben; Si-ki-to-ma-ker pedig lovára veté magát s vad ordítással nyargalt a musztangok felé, hova mi is, minden erőnket megfeszítve követtük.

A kocsi meg volt mentve, mind a vad lovak, mind a szökevények meghökkenetek, s mialatt az utóbbiakat a kocsis ismét megfékezhetette, a vezérektől megfosztott musz-

tangok, apró csapatokra oszolva, különböző irányokban tova száguldtak.

Egy körülbelül 20 lóból álló csapat az eredeti irányt megtartván, egyenest a folyamnak tartott, épen azon pont felé, hol egy kis nyárfa-liget diszlett. Alig értek a musztangok ennek közelébe, midőn hirtelen, öt-hat mezitelen indián tüzes paripákon ugratott elő rejthelyéből, s a szilaj csapat közepett termett. Nagy lett erre a zavar a musztangok közt, s minden áron menekülni akarván a kelepczéből, a Kanadian iszapos vizébe rohantak, kettőt kivéve, melyeknek az indián vadászok hurkot vetettek nyakukba, s most vadul ágaskodva, rugdalózva szabadulni igyekeztek, de azáltal a hurok csak erősebben nyakukra fojtódott. Mi épen akkor értünk a hely színére, midőn az erősen horkoló foglyok a földre rogytak, s tagjaikat mintegy végvonaglásban mereven kinyújtották. E pillanatban az indiánok leugráltak lovaikról, s a hurkok tartását ezekre bizva, a musztangokhoz rohantak, azok előlábait rendkívüli ügyességgel összekötözték s erős gúzskötelet adtak szájukba zabla helyett, melyet az állkapocshoz kötöttek.

Midőn ezekkel készek voltak, megengedték a musztangoknak annyi lélegzetet venni, hogy épen meg ne fuladjanak, s miután kissé feléledtek, ismét mutatkozni kezdtek szilaj vadságuk jelei, az indiánok erre néhányszor orrlyukaikba lehelltek, az alsó állkapocsra alkalmazott kötelet kantárszerűleg orrukra szorították, s aztán olyforma állásba helyezték el magukat mellettök, miszerint rögtön hátukon teremhetek, ha a lovak felkelnek.

A kötelet mások csak most vették le lábaikról és nyakukról, óvatossággal, az állat felugrott — s az indián rajta ült. — A lovasok szokatlan terhe annyira megbódítá a megrettent lovakat, hogy egy darab ideig mozdulatlanul, meredten álltak helyben; de lassankint visszanyerték bátorságukat, szemek vadul villogtak hosszú, bozontos üstökeik alatt, farkukkal dühösen csapkodták tajtékszó oldalait, vadul horkoltak, mérgesen vagdalták a talajt patájukkal, s lábaik görcsösen reszkettek. De az indiánok oly keményen ülték meg a szilaj paripákat, mintha egygyé lennének öntve azokkal, sö-

tét, komoly arcaikon a diadal gyönyöre tükröződék.

Most korbácsaikkal megcsapkodták a lovak pihegő oldalait, mire azok megkisérlék az ágaskodást, hanem abban akadályozá őket orruk fájdalmas szoritása; majd dühösen a földhöz vágják magokat, majd ismét felugrálnak; de előbb lerázhatták volna hátukról a vérszomjazó párduczot, mint ezen óvatos és ügyes pusztai lovasokat. Még csak egy hatalmas szökést tettek a megrettent vadlovak, aztán, mintha szárnyuk támadt volna, elkezdtek futni, s oly iszonyu sebességgel rohantak előre, hogy a nyíl is bajosan érte volna őket utol.

Mi az elragadó látványban nem sokáig gyönyörködhetünk, mert a bátor indiánok alig néhány pillanat alatt zsákmányukkal együtt eltűntek a láthatárról.

Fecskefészek-szedés Jávában.

(Képpel.)

Jáva mellett egy kis szigeten, egy alig 500 lábnyi magas sziklabércz nyulik be messze a tengerbe; neve Karang-Ballong. A part felől nem nehéz rá feljutni, de a tenger felől megközelíteni is lehetetlen. A bércz oldala nem is egyenes, hanem mintegy üreget látszik képezni. A homoru sziklafalon számtalan repedés látható, s e hasadékokba, mint az emberektől hozzáférhetlen helyen, millió kistszürke madár, az ugynevezett étifecske, rakja fészket, mely fészkek különféle ehető anyagokból vannak összeállítva, melyekhez az ember szintén nem igen juthat, mivel nincsen szárnya, — s különösen a khinai, de még az európai ínyenczeknek is kedves csemegéül szolgálnak.

Ha a szikla tetejéről a tenger felé közeledik az ember, s derekán kötéllal kilép a bércz szélére, akkor látja, hogy alatta még 200 lábnyi mélység terület. Alul a mormoló tenger hullámai törnek tajtékká a szétszórt sziklák között, melyek a hajók közeledését gátolják, s minden odatévedőt biztos halállal fogadnak.

Évenként háromszor szoktak vadászatot tartani az apró állatok fészkeire, nem gondolva az életveszélylyel. A hegy csúcsához kötélhágcsót erősítenek, s azon a legnagyobb vigyázattal ereszkednek le (lásd a

képet). De csak egészen csendes időben vihető ki ezen merénylet, mert a szél vagy a sziklához csapná az embert, vagy ha erősen megingatná a kötélhágcsót, róla a tengerbe hullna a vállalkozó.

De a legcsendesebb időben is folytonos életveszélylyel jár az. — A fészkek legnagyobb részét a tengerszinéhez igen közel vannak rakva; azért, ha dús aratást akarnak, mélyen le kell ereszkedniök a tenger felületéhez; meglesni a hullámok járását, s a himbálózó kötélhágcsón a becsapódó hullámmal egyszerre és egyirányban kell az üregbe behatolni, mert könnyen megtörténhetnék, hogy a korábban bemenőt elsodorná a magasabban betölülő hab.

E fészekszedés mily nagy keresetforrása a jávaiaknak, mutatja azon körülmény, hogy e fészkekért évenként két és fél millió forintot visznek be, s még sokkal többet is kaphatnának, ha e fészekszedés annyi veszélylyel nem járna. Az egyszerű jávai nép, mely a mindennapi szükség kielégítésével beéri, bizonyára semmi árért, semmi ígértért nem vállalkoznék, ha a vakhit nem hajtáná őket ezen veszélyes munkára.

A fészekszedés idejét ünnepnek tartják, s az életkoczkáztatást áldozatnak tekintik a hegyi szellemek, és a déli tenger istennője, Njai Ratosz Kideol ő felsége tiszteletére. Az összegyűjtött fészkek közös raktárát ezen istennő templomának tekintik, s e raktár előcsarnokában pompás dísz-ágy van készítve, s azt hiszik együgyü jámborok, hogy az istennő ezen pihenteti fáradt tagjait.

Szükséged van . . .

Szükséged van az időrel
Ne veszítsd hát el:
Rest a neve annak, a ki
Tétlen vesztegel.

Munkálj, haladj, törj előre
Fáradhatlanul!
Lám, a madár is anyjától
Repülni tanul.

Timár Károly.

Krónika.

— Jelen számunk utolsó e félévben, s ehhez van mellékelve második *jutalomképünk*, mely bizonyára mindenütt tetszéssel fog találkozni; hogy a kép behajtását hogyan kell szép simára vasalni, — arra nézve első jutalomképünk szétküldése alkalmával szolgáltunk utasítással (lásd a márcz. havi utolsó számot). — Kedves kis előfizetőink legnagyobb része, úgy hiszszük, nem csak átforgatta, hanem el is rakta a „Kis Vasárnapi Ujság“ egyes számaait, hogy majd a félév végén *beköttesse*; és bizony csinos kis könyv kerül ki ez elsőfélvi folyamból, — azt dicsekvés nélkül elmondhatjuk! Ép' e beköttethetés okozá, azonban, hogy jelen utolsó számunkban oly kevés a kép; ugyanis a megkezdett elbeszélést és mesét e számban minden áron be akartuk fejezni, hogy a félvi folyam teljesen befejezett legyen, — s így e két hosszú história több képet és cikket kiszorított. No de a jövő-félvi számok annál tarkábbak lesznek — — hanem semmit sem csevegünk ki előre, csak annyit mondunk: a viszontlátásig mához egy hétre!

— A közelgő szünidő alkalmából azon előfizetőinket, kik az iskolai év bevégezte után vagy hazamennek, vagy tartózkodási helyöket megváltoztatják, arra figyelmeztetjük, hogy *új lakhelyöket, az utolsó póstával együtt*, idejekorán jelentsék be a „Kis Vasárnapi Ujság“ *kiadóhivatalánál* (egyetem-utca 4. sz.), miszerint lapjok pontos szétküldése iránt kellőleg intézkedni lehessen.

Nagy égiháboru. Mult szombaton estefelé rop-pant zivatar zúdult a fővárosra. Mindent meg-rázkódtató dörgések után valóságos felhőszakadás volt, közel egy félóráig, erős jéggel. E zivatar sok kárt tett, kivált a külvárosi alacsony fekvő házakban. A villám is több helyen lecsapott s több embert agyonsujtott. A többi közt egy, négy tagból álló családot s városon kívül a fákkal szegélyezett uton ért utól a fürgeteg; azok négyen a szakadó eső elől egy fa alá húzódtak, — egyszerre a villám lesujtott a fába, s azok mind a négyen tüstént meghaltak. Szegények, nem tudták, hogy égiháboru alkalmával nem szabad fa alá stb. állni

— *Lezuhant gerenda.* A lánchíd budai oldalán épülő Andrassy Gyula-féle palota tetőzetéről egy sulyos gerenda egy épen arra haladó közuti kocsii tetejére zuhant, s azt összezúzta. A kocsi-ban csak néhány személy ült, kik szerencsére nem sérültek meg.

